

USTAWA
z dnia 5 lipca 2002 r.
o świadczeniu przez prawników zagranicznych
pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾
(Dz.U. Nr 126, poz. 1069 z późn. zm.)

DZIAŁ I
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa zasady i warunki świadczenia pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej przez prawników zagranicznych.
2. Pomoc prawna oznacza działalność w zakresie odpowiadającym uprawnieniom adwokata lub radcy prawnego i obejmuje w szczególności udzielanie porad prawnych, sporządzanie opinii prawnych, opracowywanie projektów aktów prawnych oraz występowanie przed sądami i urzędami.

Art. 2.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) prawnik zagraniczny – prawnika z Unii Europejskiej i prawnika spoza Unii Europejskiej,
- 2) prawnik z Unii Europejskiej – osobę będącą obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, uprawnioną do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, określonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 1²⁾ do ustawy,
- 3) prawnik spoza Unii Europejskiej – osobę niebędącą obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, uprawnioną do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych, o których mowa w pkt 2, a także każdą osobę, która przy użyciu tytułu zawodowego uzyskanego w państwie niebędącym członkiem Unii Europejskiej jest uprawniona do wykonywania zawodu odpowiadającego – pod względem wykształcenia i uprawnień oraz podstawowych zasad jego organizacji i wykonywania – zawodowi adwokata lub radcy prawnego,
- 4) usługa transgraniczna – jednorazową lub mającą charakter przejściowy czynność z zakresu pomocy prawnej, wykonywaną w Rzeczypospolitej Polskiej przez prawnika zagranicznego wykonującego stałą praktykę w innym państwie,
- 5) stała praktyka – stałe i systematyczne świadczenie pomocy prawnej przez prawnika zagranicznego w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 6) państwo macierzyste – państwo, w którym prawnik zagraniczny uzyskał prawo do używania jednego z tytułów zawodowych, o których mowa w pkt 2 i 3.

Art. 2a.³⁾

Przepisy ustawy dotyczące prawników z Unii Europejskiej stosuje się odpowiednio także do osób, które:

1) Odnosnik nr 1 dodany do tytułu ustawy przez art. 74 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie i uchyleniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 96, poz. 959), która weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r.

2) Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 98/5/WE z dnia 16 lutego 1998 r. mającej na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w państwie członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. WE L 77 z 14.03.1998).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

3) Ze zmianą wprowadzoną przez art. 74 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie i uchyleniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 96, poz. 959), która weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r.

3) Dodany przez art. 74 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 2; w brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 5 września 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wejściem w życie Protokołu do Umowy między Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób (Dz. U. Nr 180, poz. 1112), która weszła w życie z dniem 25 października 2008 r.

- 1) są obywatelami państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, uprawnionymi do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych uzyskanych w tych państwach, określonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do ustawy albo przy użyciu jednego z tytułów zawodowych uzyskanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, określonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do ustawy;
- 2) są obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, uprawnionymi do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych uzyskanych w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, określonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do ustawy.

DZIAŁ II

Wykonywanie stałej praktyki

Rozdział 1

Przepisy wspólne

Art. 3.

Na zasadzie wzajemności, o ile umowy międzynarodowe ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską lub przepisy organizacji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem, nie stanowią inaczej, prawnicy zagraniczni są uprawnieni do wykonywania stałej praktyki, na zasadach określonych w przepisach niniejszego działu, po wpisaniu na jedną z list prawników zagranicznych, prowadzoną odpowiednio przez okręgowe rady adwokackie lub rady okręgowych izb radców prawnych, zwaną dalej „listą”.

Art. 4.

1. Na listę prowadzoną przez okręgowe rady adwokackie wpisuje się prawników z Unii Europejskiej zamierzających świadczyć pomoc prawną w zakresie odpowiadającym zawodowi adwokata oraz prawników spoza Unii Europejskiej, których tytuł zawodowy uprawnia do wykonywania zawodu odpowiadającego zawodowi adwokata.
2. Na listę prowadzoną przez rady okręgowych izb radców prawnych wpisuje się prawników z Unii Europejskiej zamierzających świadczyć pomoc prawną w zakresie odpowiadającym zawodowi radcy prawnego oraz prawników spoza Unii Europejskiej, których tytuł zawodowy uprawnia do wykonywania zawodu odpowiadającego zawodowi radcy prawnego.
3. Okręgowe rady adwokackie i rady okręgowych izb radców prawnych corocznie do dnia 31 marca przesyłają odpisy prowadzonej przez siebie listy właściwym prezesom sądów apelacyjnych, okręgowych i administracyjnych oraz właściwym prokuratorom apelacyjnym i okręgowym. Okręgowe rady adwokackie przesyłają ponadto odpis listy Naczelnej Radzie Adwokackiej, a rady okręgowych izb radców prawnych – Krajowej Radzie Radców Prawnych. Zawiadamiają także o zmianach na tych listach w terminie 14 dni od dokonania tych zmian.

Art. 5.

1. Lista składa się z części, na którą wpisuje się prawników z Unii Europejskiej, i z części, na którą wpisuje się prawników spoza Unii Europejskiej.
2. Na liście podlegają ujawnieniu następujące dane dotyczące prawników zagranicznych: imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania, adres, siedziba zawodowa, tytuł zawodowy uzyskany w państwie macierzystym. Ponadto na liście podlega ujawnieniu nazwa i adres grupy zawodowej, do której prawnik zagraniczny należy w państwie macierzystym, oraz nazwa właściwego organu państwa macierzystego, który wystawił zaświadczenie stwierdzające, że prawnik zagra-

niczny jest zarejestrowany w tym państwie jako osoba uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2 lub 3.

3. Szczegółowy sposób prowadzenia listy określają regulaminy uchwalane przez Naczelną Radę Adwokacką oraz Krajową Radę Radców Prawnych.

Art. 6.

1. Wpis na listę następuje na wniosek zainteresowanego.
2. Prawnik zagraniczny ubiegający się o wpis na listę prowadzoną przez okręgową radę adwokacką składa wniosek do rady właściwej ze względu na wskazaną we wniosku przyszłą siedzibę zawodową. Prawnik zagraniczny ubiegający się o wpis na listę prowadzoną przez radę okręgowej izby radców prawnych składa wniosek do rady właściwej ze względu na wskazaną we wniosku przyszłą siedzibę zawodową, a jeżeli praktyka ma być wykonywana w ramach stosunku pracy – do rady właściwej ze względu na wskazaną we wniosku siedzibę przyszłego pracodawcy.
3. Do wniosku o wpis należy załączyć:
 - 1) zaświadczenie wystawione przez właściwy organ państwa macierzystego, stwierdzające, że osoba ubiegająca się o wpis jest zarejestrowana w tym państwie jako uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych, o których mowa w art. 2 pkt 2 lub 3; organ, do którego składa się wniosek, może odmówić przyjęcia zaświadczenia, jeżeli od daty jego wystawienia upłynął okres dłuższy niż trzy miesiące,
 - 2) dokument potwierdzający obywatelstwo osoby ubiegającej się o wpis.
4. Wniosek o wpis powinien być sporządzony w języku polskim. Pozostałe dokumenty, o ile nie są sporządzone w tym języku, należy przedłożyć wraz z tłumaczeniem na język polski, poświadczonym przez tłumacza przysięgłego.

Art. 7.

1. O wpisie na listę, a także o skreśleniu z listy decyduje okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych. Odmowa wpisu może nastąpić tylko wtedy, gdy zainteresowany nie spełnia wymogów określonych w ustawie.
- 2.⁴⁾ Do postępowania i uchwał podejmowanych przez okręgową radę adwokacką w przedmiocie wpisu na listę lub skreślenia z niej stosuje się odpowiednio art. 12, 46, 68 i 69 oraz przepisy działu VI ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.⁵⁾). Do postępowania i uchwał podejmowanych przez radę okręgową izby radców prawnych w przedmiocie wpisu na listę lub skreślenia z niej stosuje się odpowiednio przepisy art. 29, 291, 31 i 311 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65).
3. Skreślenie z listy, niezależnie od przyczyn określonych w przepisach wymienionych w ust. 2. następuje także wtedy, gdy prawnik zagraniczny utracił na stałe lub czasowo w państwie macierzystym uprawnienie do wykonywania zawodu, o którym mowa w art. 2 pkt 2 lub 3, albo gdy został wpisany na listę adwokatów lub na listę radców prawnych.
4. Celem stwierdzenia, czy zawód, do którego wykonywania w państwie macierzystym jest uprawniona osoba ubiegająca się o wpis na listę, odpowiada zawodowi adwokata lub radcy prawnego, rada, o której mowa w ust. 1, może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości o udostępnienie tekstu właściwego prawa obcego. Rada może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości również wtedy, gdy chodzi o stwierdzenie stosowania wzajemności, o której mowa w art. 3, przez państwo macierzyste osoby ubiegającej się o wpis na listę.
5. Okręgowa rada adwokacka i rada okręgowej izby radców prawnych niezwłocznie zawiadamiają właściwy organ w państwie

4) W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 163, poz. 1361), która weszła w życie z dniem 10 września 2005 r.

5) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 166, poz. 1317, Nr 210, poz. 1628 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 7, poz. 45.

macierzystym prawnika zagranicznego o dokonaniu wpisu tego prawnika na listę, o odmowie jego dokonania oraz o skreśleniu go z listy.

Art. 8.

Przy wykonywaniu stałej praktyki prawnik zagraniczny wpisany na listę używa tytułu zawodowego uzyskanego w państwie macierzystym, wyrażonego w języku urzędowym tego państwa, ze wskazaniem organizacji zawodowej w państwie macierzystym, do której należy, albo sądu, przed którym ma prawo występować zgodnie z prawem tego państwa, oraz informacją, czy prawnik zagraniczny wykonuje stałą praktykę w zakresie odpowiadającym zawodowi adwokata czy zawodowi radcy prawnego. W tym celu należy wskazać listę, na którą prawnik zagraniczny jest wpisany, z podaniem prowadzącego ją organu.

Art. 9.

1. Prawniki zagraniczni, którzy w państwie macierzystym należą do grupy zawodowej mającej na celu prowadzenie wspólnej praktyki w zakresie świadczenia pomocy prawnej, jest uprawniony do używania – obok tytułu zawodowego – nazwy tej grupy zawodowej.
2. O przynależności do grupy zawodowej, o której mowa w ust. 1, prawnik zagraniczny jest obowiązany poinformować organ prowadzący listę, na którą jest wpisany. Informacja powinna wskazywać nazwę grupy zawodowej i jej formę prawną oraz adres, a na żądanie organu prowadzącego listę – także imiona i nazwiska innych członków grupy zawodowej.

Art. 10.

1. Prawniki zagraniczni, w zależności od tego, na którą listę jest wpisany, podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej według przepisów o odpowiedzialności dyscyplinarnej adwokatów lub odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych.
2. W miejsce kary zawieszenia w czynnościach zawodowych adwokata i kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego stosuje się karę zawieszenia prawa do świadczenia pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej na czas od trzech miesięcy do pięciu lat. Zamiast kary wydalenia z adwokatury i kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego stosuje się karę zakazu świadczenia pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Sąd dyscyplinarny doręcza niezwłocznie właściwemu organowi w państwie macierzystym prawnika zagranicznego odpisy:
 - 1) aktu oskarżenia lub wniosku uprawnionego rzecznika dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, wraz z powiadomieniem o uprawnieniach wynikających z ust. 4,
 - 2) orzeczeń i postanowień wydanych w toku postępowania dyscyplinarnego,
 - 3) środków odwoławczych.
4. Organ, o którym mowa w ust. 3, na każdym etapie postępowania dyscyplinarnego może przedstawiać sądowi dyscyplinarnemu swoje stanowisko w sprawie, a jego przedstawiciel może brać udział w rozprawie także wówczas, gdy prowadzona jest z wyłączeniem jawności.
5. W przypadkach, o których mowa w art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze i w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, dziekan rady adwokackiej, który wymierzył prawnikowi zagranicznemu karę upomnienia, lub dziekan rady okręgowej izby radców prawnych, który udzielił ostrzeżenia, doręcza organowi, o którym mowa w ust. 3, odpis zawiadomienia o wymierzeniu kary upomnienia lub udzieleniu ostrzeżenia oraz odpis odwołania, jeżeli zostało wniesione.

Art. 11.

1. Prawniki zagraniczni podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy świadczeniu pomocy prawnej, na zasadach obowiązujących adwokatów lub na zasadach obowiązujących radców prawnych, w zależności od tego, na którą listę jest wpisany.

2. Od obowiązku wskazanego w ust. 1 zwolnione są osoby, które wykazały, że objęte są ubezpieczeniem lub gwarancją zgodnie z przepisami swojego państwa macierzystego, a warunki i zakres tego ubezpieczenia lub gwarancji są równoważne warunkom i zakresowi ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1. W przypadku gdy równoważność jest tylko częściowa, prawnik zagraniczny jest obowiązany zawrzeć umowę uzupełniającą ubezpieczenia lub uzupełniającą gwarancji.
3. Dowód ubezpieczenia lub gwarancji, o których mowa w ust. 2, prawnik zagraniczny obowiązany jest przedstawiać co roku organowi prowadzącemu listę, na którą jest wpisany. Do przedkładanych dokumentów, jeżeli nie są sporządzone w języku polskim, należy załączyć ich tłumaczenie na język polski, poświadczone przez tłumacza przysięgłego.

Art. 12. (uchylony).⁶⁾

Rozdział 2 **Wykonywanie stałej praktyki przez prawników z Unii Europejskiej**

Art. 13.

1. Prawniki z Unii Europejskiej wpisani na listę prowadzoną przez okręgową radę adwokacką jest uprawniony do wykonywania stałej praktyki w zakresie odpowiadającym zawodowi adwokata, a wpisani na listę prowadzoną przez radę okręgowej izby radców prawnych – w zakresie odpowiadającym zawodowi radcy prawnego.
2. Wybór listy należy do prawnika z Unii Europejskiej.

Art. 14.

Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, prawnik z Unii Europejskiej wpisany na listę prowadzoną przez okręgową radę adwokacką ma takie same prawa i obowiązki jak adwokat, a wpisany na listę prowadzoną przez radę okręgowej izby radców prawnych – ma takie same prawa i obowiązki jak radca prawny. Dotyczy to również obowiązku przestrzegania zasad etyki zawodowej.

Art. 15.

1. Prawniki z Unii Europejskiej wpisani na listę prowadzoną przez okręgową radę adwokacką może wykonywać stałą praktykę w kancelarii indywidualnej, w zespole adwokackim, spółce jawnej, spółce cywilnej, spółce komandytowej lub spółce partnerskiej.
2. Prawniki z Unii Europejskiej wpisani na listę prowadzoną przez radę okręgowej izby radców prawnych może wykonywać stałą praktykę w ramach stosunku pracy, na podstawie umowy cywilnoprawnej, w kancelarii indywidualnej, spółce jawnej, spółce cywilnej, spółce komandytowej lub spółce partnerskiej.
3. (uchylony).⁷⁾
4. Wyłącznym przedmiotem działalności spółek, o których mowa w ust. 1 i 2, może być świadczenie pomocy prawnej. Wspólnikami w spółkach: cywilnej i partnerskiej mogą być wyłącznie prawnicy z Unii Europejskiej, adwokaci lub radcowie prawni, a wspólnikami w spółce jawnej oraz komplementariuszami w spółce komandytowej mogą być ponadto prawnicy spoza Unii Europejskiej.

Art. 16.

1. Z chwilą wpisu na listę prawnik z Unii Europejskiej staje się członkiem właściwej izby adwokackiej lub właściwej izby radców prawnych.

⁶⁾ Przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 150, poz. 1240), która weszła w życie z dniem 24 sierpnia 2005 r.

⁷⁾ Przez art. 4 ustawy z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 121, poz. 831), która weszła w życie z dniem 7 października 2007 r.

2. Jako członek izby adwokackiej lub izby radców prawnych prawnik z Unii Europejskiej wykonuje wszystkie obowiązki i prawa przysługujące członkom samorządu zawodowego, z wyjątkiem biernego prawa wyborczego do organów samorządu.

Art. 17.

1. Przy wykonywaniu czynności polegającej na reprezentowaniu klienta w postępowaniu, w którym zgodnie z obowiązującymi przepisami wymagane jest, aby strona była reprezentowana przez adwokata lub radcę prawnego, prawnik z Unii Europejskiej ma obowiązek współdziałać z osobą wykonującą jeden z tych zawodów. W przypadkach, w których reprezentacja klienta przez radcę prawnego nie jest dopuszczalna, prawnik z Unii Europejskiej obowiązany jest współdziałać z adwokatem.
2. Szczegółowe warunki i sposób współdziałania, o którym mowa w ust. 1, określa umowa zawarta przez prawnika z Unii Europejskiej z adwokatem lub radcą prawnym. Zawierając umowę, strony powinny mieć na uwadze, że celem współdziałania jest umożliwienie prawnikowi z Unii Europejskiej prawidłowego wykonywania jego obowiązków wobec klienta i wobec organu prowadzącego postępowanie, w szczególności zapewnienie przestrzegania przez niego obowiązujących przepisów postępowania i zasad etyki zawodowej.
3. Umowa, o której mowa w ust. 2, nie rodzi żadnych obowiązków adwokata lub radcy prawnego wobec klienta prawnika z Unii Europejskiej, chyba że strony umowy postanowiły inaczej.
4. Prawniki z Unii Europejskiej są obowiązani przy pierwszej podejmowanej czynności przedłożyć organowi prowadzącemu postępowanie umowę, o której mowa w ust. 2. W przypadku niedopełnienia tego obowiązku organ wyznaczy prawnikowi z Unii Europejskiej stosowny termin do uzupełnienia braku. Do określenia skutków nieuzupełnienia w terminie tego braku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące braku pełnomocnictwa lub upoważnienia do obrony.

Rozdział 3

Wykonywanie stałej praktyki przez prawników spoza Unii Europejskiej

Art. 18.

Prawniki spoza Unii Europejskiej wpisani na listę prowadzoną przez okręgową radę adwokacką są uprawnieni, w ramach wykonywania stałej praktyki, jedynie do udzielania porad prawnych i sporządzania opinii prawnych dotyczących prawa państwa macierzystego lub prawa międzynarodowego, w zakresie odpowiadającym zawodowi adwokata, a prawniki spoza Unii Europejskiej wpisani na listę prowadzoną przez radę okręgowej izby radców prawnych są uprawnieni, w ramach wykonywania stałej praktyki, jedynie do udzielania porad prawnych i sporządzania opinii prawnych dotyczących prawa państwa macierzystego lub prawa międzynarodowego, w zakresie odpowiadającym zawodowi radcy prawnego.

Art. 19.

W celu wykonywania stałej praktyki prawnicy spoza Unii Europejskiej mogą tworzyć:

- 1) spółki jawne, w których współnikami są wyłącznie:
 - a) prawnicy zagraniczni lub
 - b) adwokaci, lub
 - c) radcowie prawni, albo
- 2) spółki komandytowe, w których komplementariuszami są wyłącznie:
 - a) prawnicy zagraniczni lub
 - b) adwokaci, lub
 - c) radcowie prawni.

Art. 20.

1. Przy wykonywaniu stałej praktyki prawnik spoza Unii Europejskiej, w zależności od tego, na którą listę jest wpisany, podlega warunkom wykonywania zawodu i zasadom etyki zawodowej, jakie obowiązują adwokatów lub jakie obowiązują radców prawnych.
2. Prawnik spoza Unii Europejskiej jest obowiązany uiszczać na rzecz okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych, prowadzącej listę, na którą jest wpisany, składkę w wysokości połowy składki członkowskiej obowiązującej odpowiednio adwokatów lub radców prawnych.

Art. 20a.⁸⁾

Prawnik spoza Unii Europejskiej jest obowiązany przedstawić co roku organowi prowadzącemu listę, na którą jest wpisany, zaświadczenie wystawione przez właściwy organ państwa macierzystego stwierdzające, że jest on zarejestrowany w tym państwie jako osoba uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 3.

DZIAŁ III

Wpis na listę adwokatów lub listę radców prawnych prawnika z Unii Europejskiej lub obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej posiadającego kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2

Art. 21.

W zakresie nieuregulowanym przepisami niniejszego działu, do postępowania w przedmiocie wpisu na listę adwokatów lub listę radców prawnych prawnika z Unii Europejskiej lub obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, posiadającego kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2, stosuje się przepisy ustawy – Prawo o adwokaturze lub przepisy ustawy o radcach prawnych.

Art. 22.

1. Prawnik z Unii Europejskiej lub obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej, posiadający kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2, może być wpisany na listę adwokatów lub listę radców prawnych, jeżeli:
 - 1) spełnia warunki określone w art. 65 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze lub w art. 24 ust. 1 pkt 3, 4 i 5 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,
 - 2) włada językiem polskim w mowie i w piśmie,
 - 3) zda test umiejętności.
2. Jeżeli kwalifikacje zawodowe prawnika z Unii Europejskiej lub obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, o którym mowa w ust. 1, zostały uzyskane w wyniku kształcenia, które w całości lub w przeważającej części miało miejsce poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, do wpisu na listę adwokatów lub listę radców prawnych wymagane jest ponadto co najmniej trzyletnie wykonywanie zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2, potwierdzone przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które uznało te kwalifikacje.

Art. 23.

1. Do wniosku o wpis na listę adwokatów lub listę radców prawnych należy załączyć:

8) Dodany przez art. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 6.

- 1) dokument potwierdzający, że kandydat jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - 2) zaświadczenie wystawione przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej stwierdzające, że kandydat posiada kwalifikacje zawodowe wymagane w tym państwie do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2, albo stwierdzające, że kandydat jest zarejestrowany w tym państwie jako osoba uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2; organ, do którego składa się wniosek o wpis, może odmówić przyjęcia zaświadczenia, jeżeli od daty jego wystawienia upłynął okres dłuższy niż trzy miesiące,
 - 3) w przypadku, o którym mowa w art. 22 ust. 2 – zaświadczenie wystawione przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej potwierdzające, że przez co najmniej trzy lata kandydat wykonywał w tym państwie zawód przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2.
2. Wniosek o wpis powinien być sporządzony w języku polskim. Załączone dokumenty, jeżeli nie są sporządzone w tym języku, należy przedłożyć wraz z tłumaczeniem na język polski, poświadczonym przez tłumacza przysięgłego.
 3. Wniosek o wpis powinien być rozpatrzony w terminie czterech miesięcy od jego złożenia, łącznie ze wszystkimi wymaganymi załącznikami, a w przypadku, o którym mowa w art. 30 ust. 2 – niezwłocznie po ustaleniu wyniku powtórzonego testu umiejętności.

Art. 24.

Okręgowa rada adwokacka, właściwa do podjęcia uchwały w sprawie wpisu na listę adwokatów, lub rada okręgowej izby radców prawnych, właściwa do podjęcia uchwały w sprawie wpisu na listę radców prawnych, może zwrócić się do właściwej organizacji zawodowej lub innego właściwego organu w państwie, z którego pochodzi kandydat, w celu sprawdzenia, czy kandydat spełnia warunki, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 1.

Art. 25.

Test umiejętności dotyczy wiedzy zawodowej kandydata i ma na celu ocenę jego zdolności do wykonywania zawodu adwokata lub zawodu radcy prawnego, w nawiązaniu do wymagań stawianych adwokatom i radcom prawnym wykonującym zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ocena musi brać pod uwagę, że kandydat posiada już kwalifikacje zawodowe wymagane w państwie członkowskim Unii Europejskiej do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2.

Art. 26.⁹⁾

1. Test umiejętności dla kandydatów, którzy ubiegają się o wpis na listę adwokatów, przeprowadzają komisje egzaminacyjne, o których mowa w art. 75a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, a dla kandydatów, którzy ubiegają się o wpis na listę radców prawnych – komisje egzaminacyjne, o których mowa w art. 331 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.
2. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, ustala regulamin przeprowadzania testu umiejętności dla kandydatów ubiegających się o wpis na listę adwokatów albo radców prawnych.

Art. 27. (uchylony).¹⁰⁾

Art. 28.

1. Test umiejętności przeprowadzany jest w języku polskim i składa się z części pisemnej oraz ustnej.
2. Część pisemna obejmuje opracowanie dwóch tematów: z prawa cywilnego oraz z drugiego przedmiotu wybranego przez kandydata. Sposób opracowania tematu oraz listę przedmiotów, z których kandydat dokonuje wyboru drugiego przedmiotu,

9) W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4; stosuje się od dnia 1 stycznia 2006 r.

10) Przez art. 4 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 4; stosuje się od dnia 1 stycznia 2006 r.

określają regulaminy, o których mowa w art. 26 ust. 2.

3. Część ustna obejmuje:

- 1) dwa przedmioty wybrane przez kandydata z listy, o której mowa w ust. 2, z tym że kandydat może wybrać tylko te przedmioty, z których nie opracowywał tematu w części pisemnej testu umiejętności,
- 2) zasady organizacji i działania samorządu zawodowego, warunki wykonywania zawodu i zasady etyki zawodowej.

4. Warunkiem dopuszczenia do części ustnej testu umiejętności jest uzyskanie przez kandydata pozytywnej oceny z co najmniej jednego przedmiotu w części pisemnej. W przypadku uzyskania negatywnej oceny z obu przedmiotów w części pisemnej, cały test uważa się za niezdany.

Art. 29.

1. Komisja uznaje test umiejętności za zdany albo niezdany, biorąc pod uwagę oceny uzyskane przez kandydata z poszczególnych przedmiotów w części pisemnej i w części ustnej.
2. Komisja uznaje test za niezdany, jeżeli kandydat uzyskał oceny negatywne z co najmniej dwóch przedmiotów. Uzyskanie przez kandydata oceny negatywnej z jednego przedmiotu nie stoi na przeszkodzie uznaniu testu umiejętności za zdany, jeżeli według komisji oceny uzyskane przez kandydata z pozostałych przedmiotów uzasadniają przekonanie, że jest on zdolny do wykonywania zawodu.

Art. 30.

1. Wynik testu umiejętności nie podlega zaskarżeniu.
2. W razie niepomyślnego wyniku testu umiejętności, na wniosek kandydata złożony przed upływem dwóch tygodni od ogłoszenia wyników testu, test powtarza się tylko jeden raz, nie wcześniej jednak niż po upływie 6 miesięcy od zakończenia poprzedniego testu.

Art. 31.

1. Okręgowa rada adwokacka, właściwa do podjęcia uchwały w sprawie wpisu na listę adwokatów, lub rada okręgowej izby radców prawnych, właściwa do podjęcia uchwały w sprawie wpisu na listę radców prawnych, zwalnia prawnika z Unii Europejskiej, na jego wniosek, od wymogu zdania testu umiejętności, jeżeli wykaże on, że przez okres co najmniej 3 lat wykonywał, na zasadach określonych w przepisach rozdziału 1 i 2 działu II, aktywnie i nieprzerwanie stałą praktykę w zakresie prawa obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej, w tym prawa Unii Europejskiej.
2. Nieprzerwane wykonywanie stałej praktyki oznacza jej wykonywanie bez żadnych przerw, z wyjątkiem tych, które wynikają ze zdarzeń i wymogów życia codziennego.
3. W celu wykazania aktywnego i nieprzerwanego wykonywania stałej praktyki, o której mowa w ust. 1, prawnik z Unii Europejskiej powinien załączyć do wniosku o zwolnienie z testu umiejętności listę prowadzonych spraw, ze wskazaniem ich sygnatury albo innego oznaczenia, przedmiotu, czasu trwania oraz podejmowanych w sprawie czynności.
4. Właściwa okręgowa rada adwokacka lub właściwa rada okręgowej izby radców prawnych może wezwać prawnika z Unii Europejskiej do stawienia się osobiście w celu udzielenia dodatkowych informacji lub wyjaśnień odnośnie do wykonywania stałej praktyki, o której mowa w ust. 1.

Art. 32.

1. Rada, o której mowa w art. 31 ust. 1, na wniosek prawnika z Unii Europejskiej, może zwolnić go od wymogu zdania testu umiejętności, jeżeli wykaże on, że wykonywał na zasadach określonych w przepisach rozdziału 1 i 2 działu II, aktywnie i nieprzerwanie, stałą praktykę przez okres co najmniej 3 lat, jednakże przez krótszy czas w zakresie prawa, o którym mowa w art. 31 ust. 1.

2. Podejmując uchwałę w przedmiocie zwolnienia z testu umiejętności, rada bierze pod uwagę zakres i przedmiot dotychczasowej praktyki prawnika z Unii Europejskiej oraz jego wiedzę i doświadczenie w zakresie prawa polskiego, w tym udział w szkoleniach z zakresu tego prawa.
3. Przepisy art. 31 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
4. Właściwa okręgowa rada adwokacka lub właściwa rada okręgowej izby radców prawnych przeprowadza z prawnikiem z Unii Europejskiej rozmowę kwalifikacyjną w celu sprawdzenia, czy aktywnie i nieprzerwanie wykonywał stałą praktykę, w szczególności w zakresie prawa polskiego, i czy jest zdolny do wykonywania tej praktyki w świetle posiadanej wiedzy i doświadczenia z zakresu prawa polskiego.

Art. 33.

1. Uchwały okręgowej rady adwokackiej i uchwały rady okręgowej izby radców prawnych w przedmiocie zwolnienia z testu umiejętności powinny zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.
2. Od uchwały odmawiającej zwolnienia z testu umiejętności prawnikowi z Unii Europejskiej przysługuje odwołanie:
 - 1) od uchwały okręgowej rady adwokackiej – do Naczelnej Rady Adwokackiej,
 - 2) od uchwały rady okręgowej izby radców prawnych – do Krajowej Rady Radców Prawnych.
3. Termin do wniesienia odwołania wynosi 30 dni od dnia doręczenia odpisu uchwały.

Art. 34.

Prawnik z Unii Europejskiej, wpisany na listę adwokatów lub na listę radców prawnych, jest uprawniony do używania – obok tytułu adwokata lub tytułu radcy prawnego – tytułu zawodowego uzyskanego w państwie macierzystym, wyrażonego w języku urzędowym tego państwa.

Art. 34a.¹¹⁾

Przepisy ustawy dotyczące obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej posiadających kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 2, stosuje się odpowiednio także do:

- 1)¹²⁾ obywateli państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, posiadających kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów określonych w wykazach stanowiących załączniki nr 1 i 2 do ustawy;
- 2) obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej posiadających kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów określonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do ustawy.

DZIAŁ IV

Świadczenie usług transgranicznych

Rozdział 1

Świadczenie usług transgranicznych przez prawników z Unii Europejskiej

Art. 35.

1. Prawnik z Unii Europejskiej jest uprawniony do świadczenia usług transgranicznych przy użyciu tytułu zawodowego uzyskanego w państwie macierzystym, wyrażonego w języku urzędowym tego państwa, z oznaczeniem organizacji zawodowej w państwie macierzystym, do której należy, albo sądu, przed którym ma prawo występować zgodnie z prawem tego państwa.

11) Dodany przez art. 74 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

12) W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 2 ustawy wymienionej jako druga w odnośniku 3.

2. W ramach uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, prawnik z Unii Europejskiej może wykonywać wszelkie czynności, do których uprawniony jest adwokat lub radca prawny.

Art. 36.

1. Przy wykonywaniu usług transgranicznych polegających na reprezentowaniu klienta w postępowaniu przed sądami i innymi organami władzy publicznej prawnik z Unii Europejskiej podlega tym samym warunkom wykonywania zawodu, jakie stosuje się do adwokata lub radcy prawnego, z wyjątkiem warunków dotyczących miejsca zamieszkania i wpisu na listę adwokatów lub radców prawnych.
2. Prawnik z Unii Europejskiej jest obowiązany przestrzegać zasad etyki zawodowej, jakie obowiązują adwokatów lub jakie obowiązują radców prawnych, z uwzględnieniem zasad etyki zawodowej, jakie obowiązują w jego państwie macierzystym. Jednakże w przypadkach, w których reprezentacja klienta przez radcę prawnego nie jest dopuszczalna, prawnik z Unii Europejskiej podlega zasadom etyki adwokackiej, z uwzględnieniem zasad etyki zawodowej, jakie obowiązują w jego państwie macierzystym.

Art. 37.

1. Przy wykonywaniu innych usług transgranicznych niż wymienione w art. 36 ust. 1 prawnik z Unii Europejskiej obowiązany jest przestrzegać warunków wykonywania zawodu obowiązujących w jego państwie macierzystym, z uwzględnieniem warunków wykonywania zawodu obowiązujących adwokatów lub radców prawnych, o ile przestrzegania tych ostatnich warunków można wymagać od osoby, która nie wykonuje stałej praktyki, i jeżeli jest to uzasadnione dla właściwego wykonywania czynności zawodowych oraz zachowania godności zawodu.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do przestrzegania zasad etyki zawodowej.

Art. 38.

1. Przy wykonywaniu usługi transgranicznej polegającej na reprezentowaniu klienta w postępowaniu, w którym zgodnie z obowiązującymi przepisami wymagane jest, aby strona była reprezentowana przez adwokata lub radcę prawnego, prawnik z Unii Europejskiej ma obowiązek współdziałać z osobą wykonującą jeden z tych zawodów. Jednakże w przypadkach, w których reprezentacja klienta przez radcę prawnego nie jest dopuszczalna, prawnik z Unii Europejskiej obowiązany jest współdziałać z adwokatem.
2. Przepisy art. 17 ust. 2 – 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 39.

1. Prawnik z Unii Europejskiej, reprezentujący klienta w postępowaniu przed sądami i innymi organami władzy publicznej, obowiązany jest wskazać organowi prowadzącemu postępowanie osobę upoważnioną do odbioru pism w Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku gdy prawnik z Unii Europejskiej współdziała z adwokatem lub radcą prawnym zgodnie z art. 38, domniemywa się, że osobą upoważnioną jest ten adwokat lub radca prawny.
2. W razie niewskazania osoby upoważnionej do odbioru pism w Rzeczypospolitej Polskiej, pismo przeznaczone dla prawnika z Unii Europejskiej doręcza się reprezentowanej przez niego stronie, jeżeli ma ona miejsce zamieszkania lub siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej. W pozostałych przypadkach pismo pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia. Organ prowadzący postępowanie ma obowiązek pouczyć o tym prawnika z Unii Europejskiej przy pierwszym doręczeniu.

Art. 40.

1. Prawnik z Unii Europejskiej obowiązany jest przy pierwszej czynności w postępowaniu sądowym dołączyć do akt sprawy dokument stwierdzający, że jest on zarejestrowany w państwie macierzystym jako osoba uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych, o których mowa w art. 2 pkt 2, oraz poinformować dziekana

okręgowej rady adwokackiej lub dziekana rady okręgowej izby radców prawnych, właściwej ze względu na siedzibę sądu, o podjęciu świadczenia usługi transgranicznej.

2. Inny niż sąd organ władzy publicznej, przed którym prawnik z Unii Europejskiej wykonuje czynność, dziekan okręgowej rady adwokackiej lub dziekan rady okręgowej izby radców prawnych, właściwej ze względu na miejsce wykonywania czynności, może w każdej chwili zażądać od prawnika z Unii Europejskiej przedstawienia dokumentu, o którym mowa w ust. 1.
3. Jeżeli dokument nie jest sporządzony w języku polskim, prawnik z Unii Europejskiej powinien załączyć jego tłumaczenie na język polski, poświadczone przez tłumacza przysięgłego.

Art. 41.

1. Za zawinione naruszenie obowiązku przestrzegania warunków wykonywania zawodu i zasad etyki zawodowej, o których mowa w art. 36 i 37, prawnik z Unii Europejskiej podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej według przepisów o odpowiedzialności dyscyplinarnej adwokatów albo przepisów o odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych.
2. Przepisy art. 10 ust. 2 – 5 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 2

Świadczenie usług transgranicznych przez prawników spoza Unii Europejskiej

Art. 42.

Na zasadzie wzajemności, o ile umowy międzynarodowe ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską lub przepisy organizacji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem, nie stanowią inaczej, w ramach świadczenia usług transgranicznych prawnik spoza Unii Europejskiej jest uprawniony wyłącznie do reprezentowania w postępowaniu cywilnym strony będącej obywatelem lub przynależącej do państwa, w którym prawnik ten jest uprawniony do wykonywania zawodu.

Art. 43.

Do prawnika spoza Unii Europejskiej, świadczącego usługę zgodnie z art. 42, stosuje się odpowiednio przepisy art. 35 ust. 1 oraz art. 36 – 41.

DZIAŁ V

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i przepisy końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 44. (pominięty).¹³⁾

Art. 45. (pominięty).¹⁴⁾

Art. 46. (pominięty).¹⁵⁾

Art. 47. (pominięty).¹⁶⁾

13) Dotyczył zmian w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

14) Dotyczył zmian w ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze.

15) Dotyczył zmian w ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

16) Dotyczył zmian w ustawie z dnia 22 maja 1997 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz niektórych innych ustaw.

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 48.

Do dnia wejścia w życie art. 13-17 i art. 35-41 do prawników z Unii Europejskiej stosuje się odpowiednio przepisy art. 18-20 i art. 42.

Art. 49.

Istniejące w dniu wejścia w życie ustawy spółki z udziałem zagranicznym, utworzone w celu świadczenia pomocy prawnej na podstawie ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz. U. z 1997 r. Nr 26, poz. 143, z 1998 r. Nr 160, poz. 1063 oraz z 1999 r. Nr 49, poz. 484 i Nr 101, poz. 1178):

- 1) które w terminie określonym w art. 10 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 47, spełniły warunki określone w art. 10 ust. 2 i art. 11 ust. 1 pkt 1 i 2 tej ustawy albo
 - 2) utworzone zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 47
- mogą nadal prowadzić działalność, z tym że w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wszyscy wspólnicy lub akcjonariusze tych spółek, niebędący adwokatami lub radcami prawnymi, mają obowiązek uzyskania wpisu na listę prawników zagranicznych, o której mowa w art. 3, a spółki te dostosują formę i zakres działania do art. 18 i 19 ustawy.

Art. 50.

W przypadku prowadzenia przez spółkę, utworzoną w celu świadczenia pomocy prawnej na podstawie ustawy o spółkach z udziałem zagranicznym, działalności z naruszeniem art. 49, sąd na żądanie okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych orzeka wyrokiem o rozwiązaniu spółki.

Art. 51.

Ustawa wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 13-17, art. 21-41, art. 43, art. 45 pkt 5 i 6 i art. 46 pkt 4 i 6, które wchodzi w życie z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

ZAŁĄCZNIK NR 1 ¹⁷⁾

WYKAZ TYTUŁÓW ZAWODOWYCH UZYSKANYCH W PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ ODPOWIADAJĄCYCH ZAWODOWI ADWOKATA LUB RADCY PRAWNEGO

- w Republice Austrii – Rechtsanwalt,
- w Królestwie Belgii – Avocat/Advocaat/Rechtsanwalt,
- ¹⁸⁾ w Bułgarii – Адвокат,
- w Republice Cypryjskiej – Δικηγόρος,
- w Republice Czeskiej – Advokát,

¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 74 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹⁸⁾ Dodany przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz ustawy o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 147, poz. 1028), która weszła w życie z dniem 29 sierpnia 2007 r.

- w Królestwie Danii – Advokat,
- w Republice Estońskiej – Vandeadvokaat,
- w Republice Finlandii – Asianajaja/Advocat,
- w Republice Greckiej – Δικηγόρος,
- w Królestwie Hiszpanii – Abogado/Advocat/Advogad/Abokatu,
- w Królestwie Niderlandów – Advocaat,
- w Republice Irlandii – Barrister/Solicitor,
- w Republice Litewskiej – Advokatas,
- w Republice Łotewskiej – Zvērināts advokāts,
- w Wielkim Księstwie Luksemburga – Avocat,
- w Republice Federalnej Niemiec – Rechtsanwalt,
- w Republice Malty – Avukat/Prokuratur Legali,
- w Republice Portugalii – Advogado,
- ¹⁹⁾ w Rumunii – Avocat,
- w Republice Słowackiej – Advokát/Komerčný právnik,
- w Republice Słowenii – Odvetnik/Odvetnica,
- w Królestwie Szwecji – Advokat,
- w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej – Advocate/Barrister/Solicitor,
- w Republice Węgierskiej – Ügyvéd,
- w Republice Włoskiej – Avvocato.

ZAŁĄCZNIK NR 2²⁰⁾

WYKAZ TYTUŁÓW ZAWODOWYCH UZYSKANYCH W PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH EUROPEJSKIEGO POROZUMIENIA O WOLNYM HANDLU (EFTA) – STRONACH UMOWY O EUROPEJSKIM OBSZARZE GOSPODARCZYM LUB W KONFEDERACJI SZWAJCARSKIEJ, ODPOWIADAJĄCYCH ZAWODOWI ADWOKATA LUB RADCY PRAWNEGO ²¹⁾

- w Republice Islandii – Lögmaur,
- w Księstwie Liechtensteinu – Rechtsanwalt,
- w Królestwie Norwegii – Advokat,
- ²²⁾ w Konfederacji Szwajcarskiej – Avocat/Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech Avvocato.

¹⁹⁾ Dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 18.

²⁰⁾) Dodany przez art. 74 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²¹⁾ Tytuł w brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 3 ustawy wymienionej jako druga w odnośniku 3.

²²⁾ Dodany przez art. 9 pkt 4 ustawy wymienionej jako druga w odnośniku 3.